

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Leden van de Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

datum 4 februari 2016
contactpersoon
e-mail
ons kenmerk UIT 9425 COM/RD/et
onderwerp Gespreksnotitie rondetafelgesprek Contourennota Modernisering
Wetboek van Strafvordering 10 02 2016

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 15
www.rechtspraak.nl

De Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) dankt de Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie voor de uitnodiging voor dit rondetafelgesprek.

Zoals de Raad in zijn advies over een eerdere versie van de Contourennota heeft aangegeven¹, onderschrijft de Raad de wens om te komen tot een toekomstbestendiger, toegankelijker en werkbaarder wetboek dat voorziet in een evenwichtig stelsel van rechtswaarborgen. Het verbeteren van de kwaliteit van de strafrechtspleging staat daarbij voorop. Over de vraag in hoeverre concrete wetsvoorstellen daar aan bijdragen, zal de Raad zich te zijner tijd in overleg met de gerechten buigen in het kader van de formele consultatie. Wel brengt de Raad op dit moment, zonder daarbij uitpuittend te willen zijn, graag de volgende noties onder uw aandacht:

1. Complexiteit vraagt om een zorgvuldig proces, een integrale aanpak en voldoende tijd.

De strafrechtspleging is een buitengewoon complex en precair systeem waarin veel verschillende wezenlijke – en soms tegenstrijdige – belangen met elkaar in balans dienen te worden gebracht en gehouden. Denk bijvoorbeeld aan de belangen van een eerlijk en openbaar proces voor verdachte en de positie van het slachtoffer, aan effectiviteit, voortvarendheid van rechtspleging en aan efficiëntie. In dit systeem hangt bovendien veel samen: een wijziging in de ene fase van het strafproces of van bevoegdheden van bepaalde actoren, heeft gevolgen in andere fasen en voor het functioneren van andere actoren. In het advies heeft de Raad er op gewezen dat de voorgestelde grotere nadruk op de voorfase kan leiden tot een minder openbaar strafproces, wat op zijn beurt gevolgen kan hebben voor de (informatie)positie van slachtoffers. Openbaarheid, en daarmee het publieke belang, maar ook rechtsgelijkheid, zijn eveneens in het geding als het OM in bijvoorbeeld een grote fraudezaak besluit om met de verdachte te schikken in plaats van de zaak aan de rechter voor te leggen. De grote complexiteit van de strafrechtspleging en onderlinge samenhang van de verschillende deelonderwerpen, als ook de relatie tussen de rechtspleging in eerste aanleg, hoger beroep en cassatie en de daarbinnen acterende kernrolspelers, noodzaakt tot een zorgvuldige en integrale doordenking van de vraag hoe wijzigingen van het wetboek er concreet uit zouden moeten zien. Juist ook nu het de bedoeling is te komen tot een toekomstbestendig wetboek dat vele jaren mee moet kunnen. Alleen op die manier kan een werkelijke modernisering wordt bewerkstelligt, en niet enkel een herstructurering van het bestaande wetboek.

¹ Advies van 2 april 2015, gepubliceerd op www.rechtspraak.nl onder nummer 2015/13.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 4 februari 2016
ons kenmerk UIT 9425 COM/RD/et
pagina 2 van 2

- De Raad meent dan ook dat herbezinning over het voorgestelde tijdpad noodzakelijk is zodat een goede probleemanalyse, nader onderzoek en verdere bespreking tussen de diverse partners in de strafrechtketen kan plaatsvinden. Dit is ook vereist uit oogpunt van bedrijfsvoering en financiële kosten om te voorkomen dat wordt geïnvesteerd in oplossingen die wellicht later door nadere inzichten worden ingehaald. Kortom: Meer tijd, reflectie en een meer integrale benadering.

2. Rolverdeling en beslissingsvrijheid van de zittingsrechter.

Een belangrijk element in de modernisering heeft betrekking op de rolverdeling tussen centrale actoren als de officier van justitie, rechter-commissaris en de zittingsrechter, met als doel een betere zittingsvoorbereiding en daarmee een effectiever en efficiënter strafproces. Regievoering in de voorfase en op de zitting vormt hierbij een sleutelbegrip. De Raad onderschrijft het belang van deze rolverdeling. De wet moet hiertoe wel de randvoorwaarden scheppen. Het is van belang dat alle actoren zich rolvast gedragen, dit vereist een heldere rol- en taakomschrijving. Daarnaast is een adequaat instrumentarium vereist om regie te kunnen voeren. Wat betreft het voorbereidend onderzoek gaat het bijvoorbeeld om het creëren van een harde prikkel voor het OM om tijdig aan de verdediging kenbaar te maken (op basis) waarvan de verdachte wordt beschuldigd, en met de opsporingsdiensten te zorgen voor een volledig en tijdig aangeleverd strafdossier. Voor de verdediging gaat het om tijdig onderzoekswensen bij het OM en waar nodig bij de rechter-commissaris op te geven, en er niet pas op het allerlaatste moment mee te komen waar dat eerder had gekund. Voor wat betreft de zitting gaat het om een grote mate van flexibiliteit en beslissingsvrijheid voor de zittingsrechter om te bepalen wanneer het dossier volledig is, dan wel wat er eventueel nog nodig is om tot een inhoudelijke beoordeling en afdoening te komen. De Raad hecht er in dit verband aan het volgende te benadrukken:

- De zittingsrechter dient zijn volle verantwoordelijkheid te behouden voor de afdoening van elke aan hem voorgelegde zaak, en daarmee voor de verwezenlijking van zijn kerntaken in de berechting van strafbare feiten: waarheidsvinding en een eerlijk proces. het vooronderzoek dient zich dan ook te richten op de uiteindelijke oordeelsvorming door de zittingsrechter.

3. Niet bij wet alleen

Tot slot wil de Raad de notie onder uw aandacht brengen dat wetgeving alleen niet de oplossing zal zijn voor de gesignaleerde problemen binnen de strafrechtketen. Binnen en buiten de Rechtspraak dienen namelijk nog de nodige praktische barrières te worden beslecht op het terrein van bijvoorbeeld digitalisering, tijdigheid, volledigheid en kwaliteit. Wetgeving kan zeker bijdragen aan oplossingen door mogelijkheden te creëren en voorwaarden te scheppen, maar de daadwerkelijke oplossingen liggen uiteindelijk in de uitvoeringspraktijk. De praktijk moet hiertoe uiteraard wel in staat worden gesteld, onder meer door voldoende middelen en tijd (vijf jaar) ter beschikking te stellen. De Raad tekent hierbij aan dat er ook zonder modernisering van het wetboek al veel kan worden verbeterd. Als voorbeeld hiervan kan dienen de verbeteringen in de logistiek rond strafzittingen (onder andere de Verkeerstorens++) die tot stand worden gebracht in de zogeheten Taskforce OM-ZM.

Mr. C.H.W.M. Sterk
Vicevoorzitter